
[2025-68-RE](#)

Causa 2025-68-RE

(Paganini Belbachir c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 442-2025. Recurs d'empara

Sentència del 17 de novembre del 2025

BOPA núm. 141, del 26 de novembre del 2025

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 23 de juliol del 2025, per la representació processal del Sr. Nino Paganini Belbachir, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència de l'11 de juliol del 2025, dictada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en el seu vessant del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret i sense errors materials, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat, que anul·li la resolució impugnada i que es retrotreguin les actuacions, per tal que la Sala Penal dicti una nova resolució sense incórrer en errors materials i que apliqui al recurrent l'atenuant de ser menor de 21 anys. Així mateix, demana que mentre no es resolgui aquest recurs d'empara, per evitar danys totalment irreparables i per assegurar la protecció dels drets lesionats, se suspenguin els efectes de la resolució impugnada;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'acte del Tribunal Constitucional del 9 de setembre del 2025 que va admetre a tràmit aquesta causa amb efectes suspensius;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 29 de setembre del 2025, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. Mitjançant sentència, el 27 de setembre del 2024, el Tribunal de Corts va condemnar, entre d'altres, el Sr. Nino Paganini Belbachir com a autor responsable del delictes major continuat de tràfic de producte estupefaent del tipus cocaïna i haixix, del delictes menor continuat de possessió i de consum de droga tòxica cocaïna, i, de la contravenció penal de possessió i de consum continuat de producte estupefaent haixix, concorrent la circumstància agreujant de reincidència respecte del delictes menor de consum de droga tòxica cocaïna a la pena de 4 anys de presó, a una multa de 20.000,00 €, i per la contravenció penal, a la pena d'1 mes d'arrest nocturn condicional amb un termini de suspensió de la condemna d'1 mes i al pagament de 500,00 € de multa.

1.2. La representació processal del Sr. Nino Paganini Belbachir va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 22 de gener del 2025, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència que estimava parcialment aquest recurs, reduint la seva pena de presó d'1 any, és a dir, que se'l condemnava a 3 anys de presó en lloc de 4 anys.

1.3. El 10 de febrer del 2025, la representació processal del Sr. Nino Paganini Belbachir va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 22 de gener del 2025, dictada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en el seu vessant del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret i sense errors, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

1.4. El 19 de maig del 2025, el Tribunal Constitucional va dictar una sentència que acordava estimar aquest recurs d'empara -causa 2025-11-RE- i declarar la nul·litat d'aquesta sentència únicament pel que fa a la qüestió concreta de l'atenuant de ser menor de 21 anys que afectava al recurrent, per tal que la Sala Penal es pronunciés sobre aquest extrem d'acord amb les bases consignades en el fonament jurídic 3.6 d'aquesta sentència.

1.5. L'11 de juliol del 2025, la Sala Penal va esmenar la seva sentència anterior en la part que afectava al recurrent en el punt concret concedit pel Tribunal Constitucional, decidint estimar parcialment el seu recurs d'apel·lació en el sentit de modificar la pena de presó, condemnant-lo a la pena de 3 anys de presó en lloc de 4 anys de presó.

1.6. El 23 de juliol del 2025, la representació processal del Sr. Nino Paganini Belbachir va interposar un recurs d'empara contra la sentència de l'11 de juliol del 2025, dictada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en el seu vessant del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret i sense errors materials, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- El recurrent denuncia que la resolució impugnada ha estat dictada i fonamentada en un error material manifest, que porta a conclusions contràries a dret, injustificades i arbitràries, les quals comporten, a més, la vulneració del dret a la jurisdicció, establert a l'article 10 de la Constitució.

- La Sala Penal interpreta que el contingut de l'article 26 del Codi penal és una facultat del jutge, no és un dret d'aplicació automàtica a favor de l'acusat, sinó que el legislador deixa al tribunal l'apreciació de la seva aplicació o no, com així suposadament es desprèn del text: "*A les persones que no hagin complert vint-i-un anys i que hagin comès una infracció penal els poden ser aplicables (...)*".

- Aquesta part es troba en total desacord amb aquesta argumentació, ja que si es para atenció al redactat complet de l'article:

"Article 26. Minoria d'edat penal: A les persones menors d'edat que no hagin complert divuit anys i que hagin comès una infracció penal els és aplicable el que disposa la Llei qualificada de la responsabilitat penal de les persones menors d'edat.

A les persones que no hagin complert vint-i-un anys i que hagin comès una infracció penal els poden ser aplicades totes les mesures que preveu la Llei qualificada de la responsabilitat penal de les persones menors d'edat, sigui com a mesures substitutives d'entre les mesures previstes en matèria de substitució de penes, sigui com a obligacions de la suspensió condicional qualificada. Si no és el cas, s'apliquen les reduccions de pena previstes a l'article 54 d'aquesta Llei".

- Per tant, vegis que els "*poden ser aplicades*" es refereix a les mesures que preveu la Llei qualificada de la responsabilitat penal de les persones menors d'edat, mesures que aquesta part mai ha sol·licitat en tant que considera que no són procedents. I, "*Si no és el cas, s'apliquen*", doncs, de manera imperativa i automàtica, les reduccions previstes a l'article 54 del mateix text legal.

- Aquesta part considera que la Sala confon la discrecionalitat judicial sobre mesures amb l'obligatorietat legal de les reduccions de pena quan no s'apliquen aquestes mesures. Aquesta confusió implica un error material que vicia la decisió judicial, en tant que s'ha dictat d'acord amb una facultat de decisió que realment no pertany a la Sala Penal, sinó que el legislador ho estableix com a una aplicació automàtica, imperativa, sense deixar aquesta facultat de decisió al tribunal jutjador.

- Per consegüent, la decisió de la Sala Penal comporta la vulneració del seu dret a la jurisdicció.

- D'altra banda, la sentència del Tribunal Constitucional del 19 de maig del 2025 fa referència a la Convenció sobre els drets de l'infant, adoptada per l'Assemblea General de les Nacions Unides, el 20 de novembre de 1989, signada per Andorra el 2 d'octubre de 1995, ratificada el 22 de novembre de 1995 i publicada al BOPA núm. 7 del 24 de gener de 1996. L'article 3.1 d'aquesta Convenció disposa que en totes les decisions judicials que afectin als infants, una consideració primordial ha de ser l'interès superior de l'infant, i aquesta Convenció és d'aplicació en dret penal, quan el menor és l'autor del delicte. I és per aquest motiu que anul·la la sentència que va ser recorreguda en empara, i que va acordar que es dictés una nova resolució que motivés l'aplicació o no de l'atenuant, la incidència de la consideració primordial de l'interès superior del menor i el raonament que du a aplicar una pena concreta i determinada.

- En aquest cas, la Sala Penal no ha motivat, ni ha explicat de cap manera quina hauria pogut ser la incidència de la consideració de l'interès superior del menor; simplement, ha determinat que l'atenuant no era aplicable, perquè la seva activitat delictiva havia continuat posteriorment al compliment dels 21 anys, durant 1 any i de forma repetida, no de forma ocasional. Tanmateix, aquest argument pot servir per no aplicar les mesures de la Llei qualificada de la responsabilitat penal de les persones menors d'edat, però en cap cas estableix el motiu pel qual no es té en compte l'interès superior del menor, un interès que ha de ser primordial en la presa de decisions que l'afectin, i no és que no s'hagi tingut com a un interès prioritari, sinó que ni tan sols s'ha tingut en compte a l'hora de decidir sobre el seu atenuant.

- Conclou que la Sala Penal ignora completament aquest principi, no fonamenta la seva desestimació, i, per tant, incorre en nul·litat per falta de motivació i per incompliment d'una resolució constitucional.

- Per aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat, que anul·li la resolució impugnada i que es retrotreguin les actuacions, per tal que la Sala Penal dicti una nova resolució sense incórrer en errors materials i que se li apliqui l'atenuant de ser menor de 21 anys.

2.2. Argumentació de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia

- Després de citar l'article 26 del Codi penal, la Sala Penal considera que pels menors de 21 anys, però que tenen més de 18 anys, com en el cas del recurrent, l'aplicació de l'article 26 precitat és una facultat del jutge com es desprèn del text legal: "*A les persones que no hagin complert vint-i-un anys i que hagin comès una infracció penal, els poden ser aplicables (...)*".

- No és un dret d'aplicació automàtica a favor de l'acusat, el legislador deixa al tribunal l'apreciació de l'aplicació o de la no aplicació del text.

- Com ha explicat el Tribunal de Corts en la sentència recorreguda, no concorre la circumstància atenuant de ser menor de 21 anys, ja que el recurrent va complir els 21 anys el 26 de gener del 2022, és a dir, en ple període de producció dels fets; en efecte, el recurrent, des de principis del mes de gener del 2020 fins al mes de febrer del 2023, es va dedicar a la distribució i a la venda de droga tòxica, realitzant la majoria de les transaccions a través dels seus telèfons mòbils.

- Allò que cal tenir en compte, de conformitat amb la jurisprudència reiterada d'aquesta Sala, en particular la sentència del 22 de desembre del 2015, és que l'edat de 21 anys la va assolir durant l'època de reiteració dels fets. Més precisament, va complir els 21 anys el 26 de gener del 2022 i va continuar delinquant entre aquesta data fins al febrer del 2023, és a dir, durant 1 any i de forma repetida, no de forma ocasional.

- Per consegüent, atès que el tràfic d'estupefaents es va perllongar per part del recurrent posteriorment als seus 21 anys, no s'ha d'aplicar, en aquest cas, l'atenuant de l'article 26 del Codi Penal, en relació amb l'article 54 del mateix text: en efecte, es tracta d'un delictes continuat de tràfic que suposa una apreciació global, no divisible, circumstància que permet descartar l'excusa de la minoria al·legada.

- A més de no tenir sentit i de ser contrària a l'article 59 del Codi penal -suposant-la possible- una divisió del delictes punible per aplicar la sanció segons l'edat seria desfavorable a l'acusat.

- Malgrat el fet que l'edat no pugui entrar en consideració en el cas d'autores, el principi de proporcionalitat de les penes i el grau més modest de participació en el tràfic d'estupefaents per part del recurrent als fets enjudiciats en comparació amb els altres coimputats justifica una diferència significativa de sanció: la Sala Penal estima que una pena de 3 anys -en lloc de la de 4 anys de presó pronunciada en primera instància- seria més favorable a la reinserció social del recurrent i més proporcionada als fets d'autores.

- Per aquests motius, estima parcialment el seu recurs d'apel·lació i modifica la seva pena de presó a 3 anys.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal constata que la qüestió de la no aplicació de l'atenuant de la minoria d'edat ha estat més que argumentada i resolta de manera clara i contundent en les respectives sentències del Tribunal de Corts i de la Sala Penal, mentre que el raonament del recurrent en cap cas dona lloc a l'error material que addueix, motius pels quals no s'ha vulnerat en cap cas el dret a la jurisdicció en el seu vessant del dret a obtenir una resolució fonamentada i conforme a Dret (article 10 de la Constitució).

- Recorda que la qüestió ja es va discutir en el primer recurs d'empara i que la sentència impugnada ha tornat a redactar i a ampliar la motivació de conformitat amb allò que va acordar el Tribunal Constitucional en la seva sentència dictada el 19 de maig del 2025. Tot i això, el recurrent torna a exposar per què considera que l'atenuant li és aplicable, fet que demostra que allò que pretén és que es revisi de nou la resolució ordinària, malgrat que el recurs d'empara és de naturalesa excepcional i no pot ser utilitzat com a una tercera instància de cassació, ni d'apel·lació.

- El Ministeri Fiscal insisteix en què les resolucions judicials avui recorregudes es troben suficientment fonamentades en Dret i que les valoracions de l'ordenament processal i substantiu portat a terme per les mateixes no es poden en absolut tatxar d'arbitràries, havent-se de considerar conformes a la comuna opinió del conjunt dels juristes.

- Sobre l'aplicació de l'atenuant establert a l'article 26 en relació amb l'article 54 del Codi penal, que el recurrent considera que se li hauria d'haver aplicat durant una part del període en què va realitzar activitats de narcotràfic, ja que era menor de 21 anys, el Ministeri Fiscal es va oposar al recurs d'apel·lació perquè, com molt encertadament van exposar tant el Tribunal de Corts, com la Sala Penal, no concorria la circumstància atenuant de ser menor de 21 anys, ja que el recurrent havia complert els 21 anys en ple període de producció dels fets, sent a tal efecte indiferent l'edat que tingués al principi dels mateixos, sinó que calia tenir en compte que aquella edat l'havia assolit durant l'època de producció dels fets punibles.

- Sobre la suspensió de la pena de presó ferma imposada, destaca que el recurrent encara no ha ingressat al Centre Penitenciari, malgrat l'obligació de fer-ho, a fi de complir amb la pena ferma imposada pel Tribunal de Corts i confirmada per la Sala Penal, per tant, la seva sol·licitud està desproveïda de contingut.

- Per aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que desestimi íntegrament aquest recurs

d'empara.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. Es presenta, per segona vegada en relació amb la mateixa causa tramitada davant la jurisdicció ordinària, un recurs d'empara, en aquesta ocasió, contra la sentència de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia de l'11 de juliol d'enguany. La vegada anterior, la demanda d'empara (contra la sentència de la mateixa Sala del 22 de gener del 2025) va donar lloc a la causa 2025-11-RE i va ser resolta per la sentència d'aquest Tribunal Constitucional del 19 de maig del 2025.

3.2. En el recurs que ara s'examina, s'argumenta substancialment en la mateixa línia que dibuixava l'anterior demanda d'empara, considerant que la nova sentència de la Sala Penal continua infringint el seu dret fonamental a la jurisdicció. I resulta convenient recordar, ja d'entrada, que l'anterior sentència referenciada d'aquest Tribunal, desestimava diversos motius del recurs i només va admetre aquell que es referia a la manca de motivació d'una part de la sentència que va posar fi al procediment davant la jurisdicció ordinària.

3.3. El recurrent insisteix en el fet que la sentència recorreguda interpreta malament i aplica indegudament l'article 26 del Codi penal. Aquesta, però, és una qüestió en principi reservada als òrgans de la jurisdicció ordinària que tenen com a funció la cerca, la intel·lecció, la interpretació, el discerniment, l'escrutini i l'aplicació de la legislació ordinària. En la nostra sentència anterior ja vam dir que el tema del delictes continuat iniciat en la minoria d'edat i acabat en el període de plena capacitat, constitueix una qüestió de difícil solució, com ho acrediten les diverses alternatives que ofereixen el dret comparat i la doctrina científica. La legislació andorrana no aborda la qüestió i els tribunals de la jurisdicció ordinària han d'omplir el buit legal per no incórrer en un *non licet*. La funció del Tribunal Constitucional, com a intèrpret suprem de la Constitució (article 95.1), es limita i contrau a decidir si s'han vulnerat els drets fonamentals d'aquell que demana l'empara i, en aquest cas específic, el dret a la jurisdicció. Decisió que abasta la motivació de la resolució i el suposat caràcter il·lògic, arbitrari o absurd de les seves conclusions. Amb independència del fet que les conclusions a què arriba la Sala puguin ser o no ser compartides o discutides, objectivament o subjectivament, per les parts que veuen desestimades les seves pretensions, el cert és que no poden ser titllades de contràries a la lògica o constitutives d'arbitrarietat o d'absurditat. Només resta, doncs, analitzar si la resolució impugnada està suficientment motivada.

3.4. La sentència ara impugnada reproduïx essencialment -tot i que "*torna a redactar i ampliar la motivació*" com diu el Ministeri Fiscal en el seu informe- la mateixa argumentació de l'anterior. Ha

suprimit alguna expressió -"no té importància l'edat que tingués al principi dels mateixos (fets)"- però manté la tesi que un "*delicte continuat (...) suposa una apreciació global no divisible*" acceptant una de les tres alternatives al·ludides en el fonament jurídic segon i més extensament en la sentència dictada en l'anterior causa 2025-11-RE. D'altra banda, motiva -considerant segon, paràgraf final- que "*encara que l'edat no pugui entrar en consideració en el cas d'autes*", és procedent la reducció de la pena imposada en primera instància sobre la base del "*principi de proporcionalitat*" i de la "*reinserció social del recurrent*" idea que resulta clarament evocativa -*facta non verba*- de la minoria d'edat i de l'interès del menor. En aquesta mateixa línia, cal remarcar que en l'anterior sentència d'aquest Tribunal s'anul·lava l'anterior de la Sala Penal, no per manca de motivació específica de la incidència en el cas judicat, del principi de l'interès del menor, com sembla argumentar el recurrent en el seu escrit de conclusions, sinó amb caràcter general, que és l'exigència preceptiva de l'article 86.2 de la Constitució i la vulneració de la qual determina la infracció del dret a la jurisdicció, establert a l'article 10 del text constitucional. Per totes aquestes raons, el recurs d'empara ha de ser desestimat.

3.5. La desestimació del recurs determina que, per ministeri de la llei, s'hagin d'imposar les costes a la part recurrent.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Desestimar el recurs d'empara presentat per la representació processal del Sr. Nino Paganini Belbachir contra la sentència de l'11 de juliol del 2025, dictada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia.

2. Imposar a la part recurrent les costes processals derivades de la desestimació del recurs d'empara.

3. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del recurrent, al Tribunal de Corts, a la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 17 de novembre del 2025.

Joan Manel Abril Campoy

President

Pere Pastor Vilanova

Vicepresident

Josep-D. Guàrdia Canela

Magistrat

Jean-Yves Caullet

Magistrat
